

خبر

ابطحی خاتمی نه مریض است ونه به انگلیس رفته است

رئیس دفتر رئیس جمهوری در دولت هشتم در پی انتشار شایعه‌ای مبنی بر خروج سید محمد خاتمی از کشور، تأکید کرد: آقای خاتمی نه مریض است و نه برای معالجه به انگلیس رفته. محمدعلی ابطحی، رئیس دفتر رئیس جمهوری در دولت هشتم (اصلاحات)، در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «آقای خاتمی نه مریض است و نه برای معالجه به انگلیس رفته. خیلی سایت‌ها بری این نوشتن این دروغ‌ها در داخل و خارج ساخته شده‌اند. حواس پرت‌کردن از واقعیت‌های تلخ از خصوصیات آن سایت‌هاست.»

فرمانده کل ارتش عنوان کرد: تلاش دشمن برای اجرای برنامه «فرسایش راهبردی» در ایران

فرمانده کل ارتش گفت: اقدامات دشمن در قالب برنامه‌ای تحت عنوان «فرسایش راهبردی» است و دشمن تلاش می‌کند با اقداماتش، به‌تدریج نظام اسلامی را ضعیف‌تر و مردم را خسته و فرسوده کند. به گزارش ایسنا، امیر سرلشکر امیر حاتمی، فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران، در این دانش‌آموختگی دانشجویان دکتری و کارشناسی ارشد مدیریت دفاعی دانشگاه فرماندهی و ستاد (دافوس) ارتش، با تیریک به دانش‌آموختگان این دانشگاه، اظهار کرد: در شرایط امروز، با توجه به تغییرات و تحولات رده‌خ، مسئولیت ارتش جمهوری اسلامی ایران بدون تردید یک مسئولیت تعیین‌کننده است. او افزود: به خاطر داریم که در ماه گذشته، دشمن چند بار به طور جدی برای آسیب‌زدن به ملت بزرگ ایران، کشور عزیزمان و نظام مقدس جمهوری اسلامی تلاش کرد اما هر بار با شکست مواجه شد و همین مسئله، مسئولیت امروز ارتش را دوچندان می‌کند.فرمانده کل ارتش در ادامه با اشاره به ادعاهای دشمنان مبنی بر شکست‌ناپذیربودنش، گفت: آنان ادعای شکست‌ناپذیری دارند، اما این ادعایی دروغین و بیهوده است؛ این دشمن همان است که ۲۰ سال در ویتنام و افغانستان جنگید و دست آخر با سرافکندگی بیرون رفت، در عراق و دیگر کشورها هم همین اتفاق برای آنان افتاد. آنان با ادعا و ارباب وارد می‌شوند اما همواره با سرافکندگی خارج می‌شوند؛ بنابراین شکست دشمن حتمی است اما لازمه تحقق آن، برخورداری از درک روشن درباره وضعیت امروز جهان و ایستادگی و مقاومت ملت ایران است. امیر سرلشکر حاتمی به تلاش همه‌جانبه دشمن برای جلوگیری از اتخاذ تصمیمات صحیح اشاره و از آن با عنوان «عدم قطعیت» یاد کرد و افزود: جنگ امروز به‌مراتب پیچیده‌تر و سخت‌تر از گذشته است؛ ما با یک جنگ ترکیبی در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، نظامی، روانی و شناختی، مواجه هستیم، به‌طوری‌که علاوه بر ما، خانواده‌ها و فرزندانمان نیز در معرض این جنگ قرار گرفته‌اند. وی راه عبور از جنگ ترکیبی دشمن را شناخت صحیح دانست و تصریح کرد: آنچه می‌تواند در مقابله با جنگ ترکیبی تمام‌عیار دشمن، به ما کمک کند، شناخت است. دشمن با ارباب، تهدید و عملیات محدود، می‌کوشد حرف خود را به کرسی بنشاند، ولی مهم این است که ما با شناخت کامل ابعاد و اهداف این جنگ تصمیم درست بگیریم و بتوانیم نقشه دشمن را خنثی کنیم.

کایا کالاس: ما به یک جنگ دیگر نیاز نداریم؛ تهران و واشنگتن توافق کنند

کایا کالاس، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، با بیان اینکه «منطقه به یک جنگ دیگر نیاز ندارد»، از آمریکا و ایران خواستار «راه‌حل دیپلماتیک» شد. به گزارش فارس، کالاس در حالی این حرف را زده که هماهنگی کشورهای اروپایی با آمریکا یکی ماه‌های اخیر در اتخاذ مواضع ضد ایرانی مشهود بوده است. مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، دوشنبه پیش از نشست وزرای خارجه کشورهای عضو اتحادیه اروپا درباره احتمال ازسرگیری مذاکرات بین تهران و واشنگتن و تنش‌ها در منطقه حرف زد. کالاس گفت: «ما به جنگ دیگری در این منطقه نیاز نداریم، ما در حال حاضر جنگ‌های زیادی داریم». مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا سپس شد: «درست است که ایران در ضعیف‌ترین نقطه (وضعیت) خود نسبت به گذشته قرار دارد (اما) ما واقعا باید از این زمان برای یافتن یک راه‌حل دیپلماتیک استفاده کنیم».

پترائوس: حمله به ایران تغییر نظام را در پی ندارد

رئیس سابق سازمان سیا خاطرنشان کرد که اقدام نظامی علیه ایران، منجر به تغییر نظام در این کشور نخواهد شد. به گزارش ایسنا، «دیوید پترائوس»، رئیس سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در سال‌های بین ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۲ گفت که اگر دولت «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور ایالات متحده در بجنوبه تشدید تنش‌ها و تهدیدها بین تهران و واشنگتن تصمیم به حمله به ایران بگیرد، «این اقدام منجر به تغییر نظام در این کشور نخواهد شد». او که با یک شبکه رادیویی گفت‌وگو می‌کرد، در ادامه اظهارات خود خاطرنشان کرد که به نظر می‌رسد رهبری ایران از مواضع خود کوتاه نمی‌آید. پترائوس در ادامه رویکرد خصمانه و مد‌اخله‌جویانه آمریکا گفت: «بیبیدی، رک و پوست‌کنده بگویم، من کاملا موافق کاهش بیشتر برنامه موشکی یا اواردکردن آسیب به نیروهای امنیتی هستم اما باید خیلی هوشیار باشیم. متأسفانه این باعث تغییر نظام نخواهد شد».

بازتاب

باز خوانی و اصلاح یک عدد در یادداشت «حقوق‌های نجومی در نفت و پتروشیمی و ادعای پرداخت میلیاردی به مدیران یک پالایشگاه»

خردوتی بررسی دقیق‌تر و منصفانه داده‌های پرداخت در صنایع انرژی

بررسی یادداشت «شرق» به قلم یکی از کارشناسان حوزه نفت و استادان دانشگاه در روز شنبه با تیتَر «حقوق‌های نجومی در صنعت نفت و پتروشیمی و ادعای پرداخت میلیاردی به مدیران یک پالایشگاه» درباره ساختار پرداخت‌ها در پالایشگاه بندرعباس توسط تحریریه روزنامه، اصلاح و توضیحاتی در خصوص این مطلب ضروری به نظر می‌رسد. بررسی‌های تکمیلی نشان می دهد بخشی از ارقام مطرح‌شده در یادداشت، نیازمند تفکیک دقیق‌تری از منظر زمان‌بندی پرداخت‌ها، ماهیت مزایا و نحوه ثبت حسابداری بوده است؛ موضوعی که در بسیاری از شرکت‌های پروژه‌محور و عملیاتی می‌تواند تصویر نهایی از سطح دریافتی را دستخوش تفاوت در برداشت کند. در حوزه مالی مجموعه‌های صنعتی و شرکت‌هایی با ساختار تولیدی و پروژه‌ای، بخشی از پرداخت‌ها ممکن است در قالب جمعیتی ثبت شود؛ از جمله تسویه‌های سنواتی، پاداش‌های عملکردی یا تعهدات انباشته. در چنین شرایطی، تحلیل داده‌ها بدون تفکیک این اجزا می‌تواند به برداشت‌های اشتباه‌زده منجر شود. «شرق» همواره تأکید داشته که هدف از طرح چنین موضوعاتی، تقویت شفافیت و پاسخ‌گویی اقتصادی است و در همین راستا، انتشار توضیحات تکمیلی و داده‌های دقیق‌تر می‌تواند به شکل‌گیری تصویری واقع‌بینانه‌تر از ساختار پرداخت‌ها در صنایع راهبردی کمک کند. دسترسی عمومی به اطلاعات تفکیکی، انتشار گزارش‌های حسابرسی و تشریح شاخص‌های بهره‌روری، نته‌تها ابهامات را کاهش می‌دهد، بلکه اعتماد عمومی به بنگاه‌های اقتصادی بزرگ را نیز تقویت می‌کند. از این‌رو، جهت شفافیت و اصلاح اعداد و روایت مندرج در یادداشت مزبور و رعایت انصاف و اصل رعایت اخلاق و قانون، در شماره‌های آتی گزارشی از عملکرد مالی و اقدامات اجرائی این پالایشگاه در روزنامه به چاپ خواهد رسید.

مهدی باززگان: از روز یکشنبه، دو خبر مهم، فضای سیاست خارجی ایران را وارد مرحله‌ای جدید کرده است. نخست، تعیین ضرب‌الاجل از سوی ایالات متحده برای دریافت بسته پیشنهادی یا طرح مدنظر تهران که نشان‌های از شتاب‌گیری روند تصمیم‌سازی در واشنگتن تلقی می‌شود. دوم، اعلام دیدار روز پنجشنبه میان عباس عراقچی و استیوی ویتکاف در ژنو که می‌تواند به‌عنوان تلاشی دیپلماتیک برای سنجش امکان توافق یا مدیریت تنش‌ها ارزیابی شود. هم‌زمانی این دو تحول، حاکی از ورود پرونده ایران و آمریکا به فازی حساس است؛ فازی که در آن، هم گزینه توافق و هم احتمال تشدید فشارها به طور موازی روی میز قرار گرفته‌اند. براساس گزارشی که اکسیوس منتشر کرده، یک مقام ارشد آمریکایی روز یکشنبه اعلام کرده است که مذاکره‌کنندگان ایالات متحده آمادگی دارند در صورت دریافت یک پیشنهاد مکتوب، دقیق و قابل بررسی از سوی ایران طی ۴۸ ساعت آینده، دور تازه‌ای از مذاکرات هسته‌ای را روز جمعه در ژنو برگزار کنند. به گفته این مقام، واشنگتن منتظر است تا تهران گام بعدی را بردارد و چارچوب پیشنهادی خود را به طور رسمی ارائه دهد. اهمیت این خبر از آن بزرگ‌تر است که مقامات آمریکایی تأکید می‌کنند تلاش دیپلماتیک کنونی احتمالاً آخرین فرصت مدنظر دونالد ترامپ برای حل‌وفصل پرونده هسته‌ای ایران از مسیر مذاکره است. به گفته آنها، در صورت شکست این روند، گزینه اقدام نظامی گسترده و مشترک با اسرائیل علیه ایران به طور جدی در دستور کار قرار خواهد گرفت. در وضعیت کنونی، دولت ترامپ منتظر دریافت پیشنهاد رسمی ایران است. طبق این گزارش، فرستادگان ویژه ترامپ، استیوی ویتکاف و جارد کوشنر که هر دو از حامیان دادن فرصت به دیپلماسی پیش از هر اقدام نظامی هستند، در صورت ارسال پیشنهاد ایران در اوایل هفته جاری، قصد دارند روز ۲۷ فوریه در ژنو حاضر شوند. یک مقام ارشد آمریکایی دراین‌باره گفته است «اگر ایران پیش‌نویس پیشنهاد ارائه دهد، ایالات متحده آماده است در ژنو دیدار کند تا مذاکرات دقیق آغاز شود و مشخص شود آیا امکان دستیابی به توافق هسته‌ای وجود دارد یا خیر». او همچنین تأیید کرده که «دو طرف ممکن است درباره امکان یک توافق موقت، پیش از رسیدن به توافق جامع هسته‌ای، گفت‌وگو کنند». در آخرین دور مذاکرات که سه‌شنبه گذشته در ژنو برگزار شد، ویتکاف و کوشنر از عباس عراقچی، خواستارند که ظرف چند روز یک پیشنهاد مکتوب و شفاف ارائه کند. آنها تصریح کرده‌اند که موضع رسمی ترامپ «غنی‌سازی صفر» در خاک ایران است، درعین‌حال اعلام کرده‌اند واشنگتن آماده بررسی پیشنهادی با «سطح نمادین غنی‌سازی» خواهد بود، مشروط بر آنکه ایران بتواند اثبات کند همه سیرهای دستیابی به سلاح هسته‌ای مسدود می‌شود. عراقچی نیز روز جمعه در گفت‌وگویی با شبکه MS Now اعلام کرد که پیش‌نویس این پیشنهاد را در آخر هفته آماده می‌کند و پس از تأیید مقامات عالی‌رتبه در تهران، آن را به طرف آمریکایی تحویل خواهد داد.

دیدار دوباره در ژنو

هم‌زمان با خبر اکسیوس، عباس عراقچی هم با تأکید بر اینکه مذاکرات هسته‌ای تنها از مسیر دیپلماسی به نتیجه می‌رسد، اعلام کرد ایران در حال کار بر روی ابعاد مختلف و پیش‌نویس یک توافق احتمالی است. وزیر امور خارجه پیش‌نویس این مواضع را با شبکه سی‌بی‌اس تصریح کرد که «اگر ایالات متحده به دنبال رفع نگرانی‌های هسته‌ای خود است، هیچ راهی جز دیپلماسی وجود ندارد و استقرار یا آرایش نظامی نه‌تنها ضرورتی ندارد، بلکه تأثیری برر مواضع تهران نخواهد داشت». به گفته سکندار دیپلماسی ایران، «احتمالا روز پنجشنبه با استیوی ویتکاف در ژنو دیدار خواهد کرد و دستیابی به توافق با واشنگتن را در دسترس دانست»؛ توافقی که به تعبیر عراقچی، «می‌تواند در برخی جنبه‌ها حتی بهتر از توافق سال ۲۰۱۵ باشد». در همین راستا، وزیر امور خارجه ایران روز یکشنبه در تماس تلفنی با بدر البوسعدی، همتای عمانی خود، درباره آخرین وضعیت مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا و ترتیبات دور بعدی گفت‌وگوها رایزنی کرد. همچنین بنا بر گزارش سی‌بی‌اس، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی می‌تواند نیز در مذاکرات پیش‌رو در ژنو حضور خواهد داشت. مسعود پرشکیان هم در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس طی توییته به زبان انگلیسی نوشت که «ایران به صلح و ثبات در منطقه متعهد است. مذاکرات اخیر شامل تبادل پیشنهادهای عملی و ارائه سیگنال‌های دلگرم‌کننده بود. با این حال، ما همچنان اقدامات ایالات متحده را از نزدیک زیر نظر داریم و تمام تعهدات لازم را برای هر سناریوی احتمالی اندیشیده‌ایم.»

گمانه‌زنی درباره مذاکرات مورد تأییدنیست

در نشست خبری روز دوشنبه، اسماعیل بقائی، سخنگوی وزارت امور خارجه، به تفصیل به آخرین تحولات مرتبط با گفت‌وگوهای ایران و آمریکا پرداخت و کوشید تصویری روشن از مواضع رسمی تهران ارائه دهد. او در پاسخ به پرسش‌هایی درباره حرکت مذاکرات به سمت تدوین متن و احتمال برگزاری دور جدید گفت‌وگوها به هفته جاری، تأکید کرد که گمانه‌زنی‌های رسانه‌ای درباره روند، محتوا و جزئیات مذاکرات طبیعی است، اما هیچ‌یک از این حدس و گمان‌ها هنوز وزارت امور خارجه تأیید نمی‌شود. به گفته بقائی، بررسی و تصمیم‌گیری درباره

جزئیات هر فرایند مذاکراتی صرفا در چارچوب اتاق مذاکره انجام می‌گیرد. سخنگوی دستگاه دیپلماسی همچنین ادعاها درباره احتمال دستیابی به یک «توافق موقت» میان ایران و آمریکا را صراحتا رد کرد و گفت چنین موضوعی اساسا در دستور کار مذاکرات قرار ندارد. او با اشاره به ماهیت فرایندهای دیپلماتیک، تدوین متن را امری مشترک دانست و تأکید کرد که هیچ توافقی نمی‌تواند به صورت یک طرفه شکل بگیرد. بقائی تصریح کرد جمهوری اسلامی ایران مواضع و دیدگاه‌های خود را به‌روشنی تدوین کرده است؛ چه در حوزه ضرورت لغو تحریم‌های ظالمانه و چه در زمینه موضوعات هسته‌ای، مواضع تهران شفاف، مشخص و مبتنی بر اصول اعلام‌شده است و درعین‌حال، ایران اشراف کاملی بر دیدگاه‌ها و مطالبات طرف آمریکایی دارد.

در پاسخ به پرسشی درباره زمان و نحوه ارائه بسته پیشنهادی ایران به طرف آمریکایی پیش از مذاکرات احتمالی روز پنجشنبه، بقائی توضیح داد که «چگونگی، زمان‌بندی و سازوکار انتقال پیشنهادها از طریق میانجی مذاکرات، یعنی عمان، مورد هماهنگی قرار می‌گیرد. او تأکید کرد شکل و قالب انتقال پیشنهاد اهمیت ثانویه دارد و آنچه اهمیت دارد، درحال‌حاضر فرایند تدوین و جمع‌بندی دیدگاه‌های ایران درباره همه ابعاد و مؤلفه‌های یک تفاهم احتمالی است. به گفته او، هر روند مذاکراتی در صورت وجود حسن‌نیت و جدیت در هر دو طرف می‌تواند به نتیجه منجر شود و ایران اکنون در مرحله نهایی‌سازی دیدگاه‌های خود قرار دارد و امیدوار است ظرف دو، سه روز آینده، مطابق اعلام عباس عراقچی، دور دیگری از گفت‌وگوها برگزار شود. بقائی در بخش دیگری از نشست، درباره احتمال حضور مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در دور بعدی مذاکرات و نیز موضوع بازدید از تأسیسات آسیب‌دیده توضیح داد که بحث حضور مدیرکل مطرح شده، اما هنوز تصمیم قطعی در این زمینه اتخاذ نشده است؛ هرچند او در دور قبلی نیز نقش‌هایی ایفا کرده بود. درباره بازدید از سایت‌های آسیب‌دیده، سخنگوی وزارت خارجه تأکید کرد که این موضوع نیازمند تفاهم بر سر ریک شیونامه مشخص است که باید با در نظر گرفتن قانون مصوب مجلس و سازوکارهای پیش‌بینی‌شده در آن تدوین شود و درحال‌حاضر ایران در آن مرحله قرار ندارد، اگرچه تماس‌ها و تبادلات با آژانس به صورت مستمر ادامه دارد. او همچنین ادعاهایی که ورود مذاکرات به جزئیات فنی را به «خرید زمان» از سوی ایران تعبیر می‌کنند، کاملا مردود دانست و گفت ایران بارها اعلام کرده آماده است برای رسیدن به نتیجه، مذاکرات را بدون وقفه و حتی به صورت فشرده ادامه دهد. بقائی تأکید کرد که تهران هیچ نفعی در طولانی‌شدن مذاکرات ندارد و هدف اصلی، دستیابی هرچه سریع‌تر به نتیجه‌ای است که به رفع نگرانی‌ها و کاهش فشار بر مردم ایران منجر شود. در پایان، او تصریح کرد همکاری ایران با آژانس در چارچوب تعهدات پادمانی، قانون مجلس و با نظر شورای‌عالی امنیت ملی ادامه دارد. اما بازدید از تأسیسات آسیب‌دیده، به دلیل فقدان پروتکل مشخص و بی‌سابقه‌بودن تعرض نظامی در تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز، موضوعی جداگانه است که نیازمند تعریف سازوکار روشن خواهد بود.

پیشنهاد اتمی گروسی و سایه جنگ: دوراهی ترامپ در قبال ایران
نیویورک تایمز در گزارشی مفصل مدعی شد که سیاست ایران در دولت دونالد ترامپ وارد مرحله‌ای حساس و چندانیه شده است؛ مرحله‌ای که هم‌زمان دیپلماسی، تهدید نظامی و یک پیشنهاد فنی «لحظه آخری» را در کنار هم قرار داده است. به گفته منابع مطلع از مباحث داخلی کاخ سفید، ترامپ به مشاورانش اعلام کرده اگر دیپلماسی با یک حمله محدود نتواند ایران را به کنارگذاشتن برنامه هسته‌ای وادار کند، احتمال یک حمله بسیار گسترده‌تر با هدف قراردادن حاکمیت ایران در ماه‌های آینده وجود خواهد بود. براساس این گزارش، مذاکرات ایران و آمریکا قرار است روز پنجشنبه در ژنو برگزار شود؛ مذاکراتی که از نگاه واشنگتن ممکن است آخرین فرصت برای جلوگیری از درگیری نظامی باشد. با این حال، هم‌زمان ترامپ در حال بررسی گزینه‌های نظامی در صورت شکست گفت‌وگوهاست و حتی تمایل خود را به اجرای یک حمله اولیه در آینده نزدیک برای افزایش فشار روانی و سیاسی بر تهران ابراز کرده است. نیویورک‌تایمز می‌نویسد که هنوز تصمیم نهایی درباره اقدام نظامی اتخاذ نشده و در داخل دولت آمریکا نیز تردیدهای جدی وجود دارد؛ ازجمله اینکه آیا حملات هوایی به‌تنهایی قادر به تحقق اهداف واشنگتن هستند یا خیر. در همین فضای پرتنش، یک پیشنهاد جدید در پشت‌صحنه در حال بررسی است که می‌تواند راهی برای خروج از بن‌بست نظامی باشد؛ این راه در قالب «اجازه به ایران برای انجام غنی‌سازی بسیار محدود، صرفا در سطح پژوهش‌های علمی و تولید ایزوتوپ‌های پزشکی» قابل طرح است. پیشنهاد مذکور که بنا بر گفته چند مقام آمریکایی از سوی رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مطرح شده، به ایران اجازه می‌دهد مقادیر اندکی سوخت هسته‌ای برای مصارف

بسته سرنوشت، روز سرنوشت

درمانی تولید کند. در صورت اجرای چنین طرحی، تهران می‌تواند مدعی حفظ اصل غنی‌سازی شود و در مقابل، ترامپ این توافق را به‌عنوان پایان عملی ظرفیت تولید سلاح هسته‌ای ایران معرفی کند.

گزارش تأکید می‌کند که هنوز مشخص نیست آیا دو طرف حاضر به پذیرش این سازش هستند یا نه؛ چراکه ایران میبایرده دلال در برنامه هسته‌ای صنعتی خود سرمایه‌گذاری کرده و از سوی دیگر، ترامپ بارها بر «غنی‌سازی صفر» به‌عنوان تنها نتیجه قابل قبول تأکید کرده است. این اختلاف موضع، سرنوشت پیشنهاد گروسی را در هاله‌ای از ابهام قرار داده است. نیویورک‌تایمز همچنین به جلسه مهم «اتاق وضعیت» کاخ سفید اشاره می‌کند که در آن، ترامپ با حضور مقاماتی همچون جردی ونس، مارکو رابویو، ژنرال دن کین و جان رتکلیف، گزینه‌های مختلف برخورد با ایران را بررسی کرده است. در این نشست، ونس با وجود مخالفت‌نکردن علنی با حمله، فشار زیادی بر فرماندهان نظامی و اطلاعاتی وارد کرده و خواستار توضیح دقیق درباره ریسک‌ها و پیامدهای عملیات علیه ایران شده است.

براساس گزارش، گزینه‌هایی مانند اعزام نیروهای ویژه برای تخریب تأسیسات هسته‌ای و موشکی ایران نیز بررسی شده، اما به دلیل خطرات بسیار بالا و پیچیدگی عملیاتی، فعلا کنار گذاشته شده‌اند. هم‌زمان، آمریکا بزرگ‌ترین آرایش نظامی خود در منطقه طی بیش از دو دهه گذشته را شکل داده است، در همین راستا، دو گروه ناو هواپیمابر، ده‌ها جنگنده، بمبافکن، هواپیمای سوخت‌رسان و سامانه‌های پدافندی در فاصله عملیاتی نزدیک ایران مستقر شده‌اند. در نهایت، نیویورک‌تایمز نتیجه می‌گیرد که تصمیم نهایی آمریکا به امکان دستیابی به یک «سازش حفظ آبرو» میان تهران و واشنگتن گره خورده است؛ سازشی که هر دو طرف بتوانند آن را پیروزی معرفی کنند. بااین حال، گزارش هشدار می‌دهد که فشار نظامی لزوماً ایران را به عقب‌نشینی وادار نخواهد کرد و حتی ممکن است واکنش ملی‌گرایانه‌ای در داخل ایران، ازجمله میان مخالفان حکومت، ایجاد کند؛ ارزیابی‌ای که به گفته این روزنامه، بسیاری از مقام‌های اروپایی نیز با آن هم‌نظر هستند.

دیدار سرنوشت‌ساز سوم

دنیس سیترونویچ، عضو اندیشکده آمریکایی شورای آتلانتیک، درباره دور سوم احتمالی گفت‌وگوهای عباس عراقچی و استیوی ویتکاف در ژنو نوشت: «این دیدار به‌قدری اهمیت دارد که تقریبا نمی‌توان آن را بدون توصیف «سرنوشت‌ساز» بیان کرد». به باور او، هم‌زمانی این مذاکرات با تکمیل استقرار گسترده نیروهای آمریکایی در منطقه و فشار مستقیم دونالد ترامپ برای دستیابی سریع به توافق یا حرکت به سمت رویارویی، ژنو را به نقطه‌ای تعیین‌کننده میان «توافق» و «تشدید تنش» بدل کرده است. به نوشته دنیس سیترونویچ، انتظار می‌رود هیئت ایرانی با پیشنهادی هسته‌ای وارد مذاکرات شود که بزتاب‌دهنده خطوط قرمز نظام در تهران است؛ پیشنهادی که بر پذیرش محدودیت‌های مشخص و صرفا در حوزه هسته‌ای تمرکز دارد و در کنار آن، مشوق‌هایی اقتصادی برای جلب نظر ترامپ ارائه می‌کند. بااین‌حال، پرسش محوری آن است که آیا چنین بسته‌ای برای کاخ سفید کافی خواهد بود یا نه؟ عضو اندیشکده شورای آتلانتیک هشدار می‌دهد که «این پیشنهادی ترامپ از این پیشنهاد و با توجه به آرایش نظامی آمریکا در منطقه، مسیر بازگشت از یک درگیری تازه می‌تواند به‌شدت محدود شود. بااین‌حال، حتی در صورت حرکت به سمت تقابل، این پرسش اساسی بی‌پاسخ می‌ماند که هدف چنین نبردی چه خواهد بود؛ آیا ترامپ به دنبال تقویت موضع چانه‌زنی و به تأخیر انداختن برنامه‌های هسته‌ای و موشکی ایران است یا این حمله در نهایت به تلاش برای تغییر بنیادین واقعیت راهبردی از طریق مقابله با ساختار حاکم منجر می‌شود؟». در عین حال، نویسنده تأکید می‌کند: «شکاف میان حداقل انتظارات آمریکا و حداکثر امتیازاتی که ایران حاضر به ارائه آن است، فضای مصالحه را به‌شدت محدود کرده است». با این وجود، او معتقد است «هنوز پنجره‌ای کوچک برای توافق وجود دارد؛ مشروط بر آنکه واشنگتن دامنه مذاکرات را به موضوع هسته‌ای محدود کند و از گسترش آن به مسائل موشکی و نفوذ منطقه‌ای بپرهیزد». به باور سیترونویچ، «تلاش برای حل همه چیز به شکل هم‌زمان، احتمال شکست را افزایش می‌دهد، درحالی‌که تمرکز محدودتر می‌تواند شانس عبور از این لحظه حساس را زنده نگه دارد.»

محسن جلیوند: بسته پیشنهادی ایران و دیدار پنجشنبه در ژنو به نتیجه‌منی‌رسد

پیرو نکات یادشده، محسن جلیوند در گفت‌وگو با «شرق» وضعیت فعلی تهران و واشنگتن را پیچیده و پر از ابهام می‌داند. استناد او به مسائل ابهام می‌دهد. درحالی‌که تمرکز محدودتر می‌تواند شانس عبور از این لحظه حساس را زنده نگه دارد.»

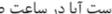
شرق

است به طرف آمریکایی ارائه شود، می‌گوید: «با توجه به فاصله زیاد مواضع دو طرف، احتمال قانع‌کردن ترامپ از طریق این بسته بسیار پایین است»؛ چراکه از منظر او، «خواسته‌های حداکثری ترامپ عملا تکرار آنچه نتایج‌امی خواهد، است و ایران گزینه‌ای جز مقاومت ندارد». مفسر حوزه سیاست خارجی تأکید می‌کند که «این شرایط، جنگ را به‌شدت محتمل کرده است». جلیوند در ادامه نگاه نه‌چندان خوشبینانه خود، درباره دیدار پنجشنبه در ژنو نیز توضیح می‌دهد: «اگر طرف آمریکایی شروط حداکثری خود را دنبال کند و ایران نپذیرد، این نشست معنای دیپلماتیک خاصی نخواهد داشت». لـنـذا به زعم این مدرس دانشگاه، «تهران هم‌زمان برای مذاکره و آماده‌سازی خود بقبال هرگونه تنش برنامه‌ریزی کرده است». جلیوند با تأکید بر استراتژی ایران برای افزایش توان دفاعی و بازدارندگی می‌گوید: «تهران با کمک چین، روسیه و کره شمالی ظرفیت خود را تقویت می‌کند تا در صورت رویارویی، حداکثر آسیب ممکن را وارد کند. این فرایند کوتاه‌مدت و محدود به چند هفته خواهد بود؛ حداکثر بین پنج تا هفت هفته شدت و گسترش خواهد داشت».

او در ادامه به اهمیت مدیریت داخلی و همبستگی ملت اشاره و تصریح می‌کند: «قدرت ملت‌ها فقط در موشک و بمب نیست؛ هر مذاکره یا امتیازی که داده می‌شود باید با حمایت و فهم مردم همراه باشد. تجربه اعتراضات اخیر نشان داد که بدون کنترل وضعیت داخلی، امکان پیشبرد دیپلماسی مؤثر محدود خواهد بود». جلیوند در بخش پایانی این گپ‌وگفت اعتقاد دارد: «لحظه فعلی، تهران را در نقطه‌ای بحرانی قرار داده است؛ نقطه‌ای که تصمیمات دیپلماتیک و نظامی ایران و آمریکا می‌تواند مسیر منطقه را برای ماه‌ها یا سال‌ها تعیین کند».

عسگر قهرمانپور: موفقیت بسته پیشنهادی و مذاکرات پنجشنبه ژنو منوط به اراده طرفین است

عسگر قهرمانپور، به‌عنوان دیگر کارشناس در گفت‌وگو با «شرق» نگاه خوشبینانه‌تری به بسته پیشنهادی ایران و دیدار پنجشنبه در ژنو دارد و تأکید می‌کند: «پرسش اصلی این

است آیا در ساعت صفر، دیپلماسی می‌تواند بر سایه تهدید و فشار نظامی غلبه کند یا خیر؟». در راستای همین پرسش، تحلیلگر حوزه بین‌الملل توضیح می‌دهد: «تهران تلاش کرده با طراحی یک بسته سه‌لایه، میان امنیت هسته‌ای و منافع اقتصادی پیوند ایجاد کند که بسته مذکور شامل دامنه غنی‌سازی با سطح مدیریت‌شده و سازوکارهای اطمینان‌بخش، آمادگی برای بازگشت به بازرسی‌های گسترده‌تر و گره‌زدن این امتیازات به رفع تحریم‌ها و مشارکت اقتصادی آمریکا در حوزه‌هایی مانند فروش هواپیما و پروژه‌های نفتی است». به گفته او، «این رویکرد یادآور منطق برجام‌است، با این تفاوت که ایران خواستار ضمانت‌های اقتصادی ملموس‌تری است».

بااین‌حال، قهرمانپور اذعان دارد که «اختلافات بنیادی هنوز باقی است؛ چراکه واشنگتن بر محدودیت‌های موشکی تأکید دارد، اما ورود به این حوزه برای ایران عبور از خطوط قرمز دفاعی محسوب می‌شود. لذا بسته پیشنهادی شاید بتواند شفاف‌سازی و بخشی از بی‌اعتمادی اقتصادی را کاهش دهد، اما حل مسائل راهبردی عمیق‌تر نیازمند توافقی فراتر از یک بسته تاکتیکی است». مفسر حوزه سیاست خارجی درباره اهمیت دیدار پنجشنبه در ژنو نیز به «شرق» می‌گوید: «این جلسه می‌تواند نقطه عطف باشد؛ منوط به آنکه چارچوبی مکتوب برای ادامه مسیر ایجاد شود که در این صورت احتمال مدیریت بحران افزایش می‌یابد». اما به باور قهرمانپور نیز «اگر دیدار پنجشنبه بدون نتیجه روشن پایان یابد، سناریوی فشار حداکثری همراه با اقدام محدود تقویت خواهد شد».

از دید این تحلیلگر، «تحرکات نظامی اخیر آمریکا در منطقه و ضرب‌الاجل اعلام‌شده، مفهوم «ساعت صفر» برجسته می‌کند؛ یعنی آمادگی برای اقدام در صورت شکست مذاکرات». از این حیث است که قهرمانپور هشدار می‌دهد: «امکان یک حمله محدود، حتی سایبری با ضربه‌های کنترل‌شده، منتفی نیست که هدف از چنین اقدامی افزایش اهرم فشار و وادارکردن تهران به انعطاف بیشتر است، بدون آنکه منجر به جنگ تمام‌عیار شود». او درباره خطرات احتمالی تأکید می‌کند: «اگر کسی از یک اقدام محدود، دو طرف نتوانند درباره پرونده

موشکی و ترتیبات امنیتی منطقه‌ای به توافق برسند، خرجه اقدام و واکنش می‌تواند به‌سرعت از کنترل خارج شود و درگیری محدود به جنگ گسترده و فرسایشی تبدیل شود؛ سناریویی که نه کشورهای منطقه و نه اقتصاد جهانی تاب آن را ندارند». در مجموع و به گفته قهرمانپور، «بسته پیشنهادی ایران ابزار مدیریت شکاف‌ها و کاهش بی‌اعتمادی است، اما موفقیت آن وابسته به اراده دو طرف برای تمرکز بر دیپلماسی هسته‌ای و پرهیز از تعمیم مذاکرات به حوزه‌های فراتر است. ضمن آنکه دیدار پنجشنبه در ژنو هم آزمون واقعی دیپلماسی خواهد بود؛ ولی اگر این فرصت از دست برود، احتمال یک رویارویی محدود، اما پیچیده و پربریسک، بسیار بالا می‌رود». جلیوند و سارکوب، بسیاری بالا پروژه‌های نفتی است